

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **J. A.** ,
skazanego z art. 178a § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron,
w dniu 21 listopada 2024 r.,
kwestii dopuszczalności kasacji obrońcy skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy
z dnia 8 maja 2024 r., sygn. akt IV Ka 224/24,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Świdnicy
z dnia 9 listopada 2023 r., sygn. akt VI K 601/19

p o s t a n o w i ł:

- 1. na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. pozostawić kasację bez rozpoznania;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 9 listopada 2023 r., sygn. VI K 601/19, J. A. został uznany za winnego tego, że w dniu 2 kwietnia 2016 r. w S., znajdując się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 2,5 promila alkoholu we krwi, prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki P. o nr rej [...], tj. występku z art. 178a § 1 k.k., za który wymierzona mu została kara grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przy określeniu jednej stawki na kwotę 20 z, a nadto orzeczono

zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 lat oraz świadczenie pieniężne w wysokości 5 tys. zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym.

Od tego wyroku apelacje wywiedli prokurator oraz obrońcy skazanego, w tym adw. K. P. , która wśród szeregu zarzutów obraży prawa materialnego i procesowego sformułowała zarzut wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., poprzez zaktualizowanie się w sprawie okoliczności wyłączającej postępowanie w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela (art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.). Skarżąca tego uchybienia upatrywała w twierdzeniu, że doszło do skazania za czyn inny aniżeli zarzucany w akcie oskarżenia. Przeciwno J. A. został skierowany akt oskarżenia, zarzucający mu popełnienie przestępstwa z art. 178a § 4 k.k., tymczasem został on skazany za czyn z art. 178a § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2024 r., sygn. IV Ka 224/24, Sąd Okręgowy w Świdnicy zmienił zaskarżony wyrok poprzez modyfikację opisu i kwalifikacji prawnej czynu, przyjmując, iż zachowanie to wyczerpało znamiona art. 178a § 1 k.k. i art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz precyzując, że zakaz orzeczony prowadzenia dotyczy wszelkich pojazdów mechanicznych. Nie uwzględnił natomiast stanowiska w zakresie wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej. W pisemnych motywach orzeczenia wskazał powód niemożności przypisania skazanemu przestępstwa z art. 178a § 4 k.k. (postępowanie w sprawie II K 1547/16 Sądu Rejonowego w Zielonej Górze zostało warunkowo umorzone), co dyktowało konieczność zastosowania art. 178a § 1 k.k. Sąd ad quem rzeczowo objaśnił, że tego rodzaju modyfikacja nie mogła implikować zarzucanego uchybienia, gdyż nie doszło w sprawie do skazania za czyn inny, aniżeli objęty aktem oskarżenia. Wskazał, iż dokonując powyższej korektury sąd I instancji nie wyszedł poza ramy określonego w tej skardze zdarzenia historycznego, które jako jedyne zakreśla ramy oceny faktycznej i prawnej określonej będącej przedmiotem postępowania karnego aktywności, nie zaś sam opis czy przyjęta przez oskarżyciela subsumpcja prawna tegoż zachowania. Przedmiotowa zmiana, na marginesie odnotowując iż była korzystna skazanego, dotyczyła wszak wyeliminowania stwierdzenia o jego uprzedniej karalności, które nie było aktualne wobec charakteru wydanego wobec

niego uprzednio orzeczenia. Przed dokonaniem owej modyfikacji sąd I instancji podjął wszystkie przewidziane prawem kroki procesowe mające na celu zabezpieczenie gwarancji procesowych, w tym przede wszystkim prawa do obrony (stosowne pouczenie stron).

Od powyższego wyroku obrońca skazanego złożyła kasację, w której zarzuciła obrazę przepisów postępowania, tj. art. 17 § 1 pkt. 9 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k., polegającą na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nienależyte rozważenie zarzutu odwoławczego podnoszącego bezwzględną przyczynę odwoławczą wynikającą z omówionej powyżej zmiany i uznanie, że zarzut powołany w apelacji obrońcy adw. K. P. jest niezasadny z uwagi na fakt, iż w ocenie sądu odwoławczego dokonane przez sąd I instancji zmiany mieściły się w granicach dopuszczalnej modyfikacji treści zarzutu. Z ostrożności procesowej, na wypadek nieuwzględnienia powyższego zarzutu bezwzględnej przyczyny odwoławczej, skarżąca podniosła szereg zarzutów dotyczących obrazę prawa materialnego i procesowego, a w konsekwencji wniosła o uchylenie orzeczeń sądów obu instancji i umorzenie postępowania, zaś alternatywnie o uchylenie wyroków i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator zawnioskował o pozostawienie tego środka zaskarżenia bez rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Słuszne okazało się stanowisko oskarżyciela publicznego wyrażone w pisemnej replice na kasację co do konieczności pozostawienia nadzwyczajnego środka odwoławczego bez rozpoznania. Przed przystąpieniem do merytorycznej oceny zarzutów kasacyjnych obowiązkiem sądu kasacyjnego jest dokonanie kontroli warunków formalnych, od których uzależniona jest dopuszczalność środka zaskarżenia, do czego obliguje treść art. 531 § 1 k.p.k. W sprawie niniejszej, w której orzeczona kara nie miała charakteru izolacyjnego, warunki te są w istotny sposób limitowane. Zgodnie z art. 523 § 2 k.p.k. kasacja na korzyść skazanego może zostać wniesiona jedynie w razie skazania za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej

wykonania. Ograniczenie to nie ma charakteru bezwzględne, gdyż wyłączone zostaje w przypadku kasacji wywiedzionej przez stronę z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.) lub kasacji jednego z podmiotów wymienionych w art. 521 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 2 k.p.k.). Odnotować należy, mając na uwadze treść art. 118 § 1 k.p.k., że choć kasacja obrońcy skazanego taką podstawę wskazywała, formułując w określony sposób stawiany w tym zakresie zarzut, to bez wątpienia owo postąpienie służyło wyłącznie stworzeniu pozoru, że mimo powyższych ograniczeń, złożony środek zaskarżenia pozostaje dopuszczalny z uwagi na oparcie go na uchybieniu rangi bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.). Powyższa konkluzja nasuwała się w związku z lekturą zarzutu oraz przytoczonych na jego okoliczność lakonicznych motywów. Skarżąca ograniczyła się bowiem do powtórzenia tego, co zostało już wskazane w apelacji, a co najważniejsze - skrupulatnie i rzeczowo zbadane, o czym przekonują pisemne motywy zaskarżonego wyroku. Wynika z nich w sposób nad wyraz oczywisty, że nie mogło być mowy w zaprezentowanych przez obrońcę realiach o naruszeniu zasady skargowości, a miała jedynie miejsce dopuszczalna i wręcz konieczna, w świetle wniosków płynących z analizy obiektywnych dowodów, korekta kwalifikacji prawnej zachowania skazanego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest natomiast pogląd, że jedynie formalne powołanie się na bezwzględne uchybienie bądź całkowicie bezpodstawne nazwanie takim uchybieniem sytuacji, która bez wątpienia nie stanowi naruszenia prawa wymienionego w art. 439 § 1 k.p.k., nie czyni kasacji dopuszczalną (zob. np. postanowienia SN z: 30 sierpnia 2006 r., III KZ 47/06, z dnia 11 grudnia 2014 r., IV KK 215/14, z dnia 9 czerwca 2021 r., III KK 165/21). Nie otwiera również drogi, o czym mowa choćby w powołanym przez skarżącą judykacie (I KK 310/22), do formułowania dalszych zarzutów, nie respektujących przewidzianych prawem ograniczeń. Jedynie dwa ustawowe kryteria mogą uczynić kasację formalnie dopuszczalną w przypadku orzeczenia kary wolnościowej. Wymienia je przepis art. 523 § 4 k.p.k. i nie ma w nim mowy o innych ustępstwach, w tym o „pozorności kontroli odwoławczej”, którą skarżąca umotywowwała

konieczność złożenia kasacji w warunkach, w których ustawa tego przecież nie przewiduje.

Wobec faktu, że sformułowany w pkt 1 zarzut już *prima facie* nie ujawniał okoliczności, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., a w uwarunkowaniach procesowych niniejszej sprawy (skazanemu wymierzona została kara grzywny), stanowił obejście ograniczeń wynikających z treści art. 523 § 2 i 4 pkt 1 k.p.k., kasacja nie mogła podlegać merytorycznej kontroli. Dla sądu kasacyjnego wiążąca nie jest wskazana przez skarżącą ocena prawna zarzutu, ale jego rzeczywista treść. W tym świetle kasacja, jako niedopuszczalna z mocy ustawy (art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.), została pozostawiona bez rozpoznania (art. 531 § 1 k.p.k.), o czym orzeczono w pkt 1 sentencji postanowienia. Z kolei w pkt 2 sentencji skazany został obciążony kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, co znajduje podstawę normatywną w treści art. 637a k.p.k. w zw. z art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[J.J.]

[ał]